Provincie Noord-Brabant

Verzoek om themabijeenkomst aan agendavergadering

Datum: 25 augustus 2026
Gedeputeerde: mevrouw A.M.W. Dirken
Programma: Wonen, Werken en Leefomgeving

1. Welk onderwerp/agendapunt wilt u aan de orde stellen?
Het informeren van Provinciale Staten over de actuele stand van zaken rond het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) en de betekenis daarvan voor Noord-Brabant.

Aanleiding is het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) en de door Gedeputeerde Staten ingediende Brabantse zienswijze (1juli 2025). Daarin wordt aangegeven dat de ruimtelijke impact van de defensiegroei op Noord-Brabant aanzienlijk is, onder meer door nieuwe laagvlieggebieden, uitbreiding van oefenterreinen, extra milieuruimte rondom luchthavens en mogelijke infrastructurele en ruimtelijke beperkingen. De informatiebijeenkomst is bedoeld om Provinciale Staten bij te praten over:

- de inhoud en status van het NPRD; welke defensiegroei valt wel onder het programma en welke niet (vb. KCT Nispen)
- de mogelijke ruimtelijke, bestuurlijke en maatschappelijke gevolgen voor Noord-Brabant;
- toelichting te geven op de Wet op de Defensiegereedheid (Wodg) en de impact hiervan in Noord-Brabant;
- de realisatiefase: waaronder gebiedsgerichte uitwerking en bestuurlijke afstemming met Defensie, gemeenten en andere partners, hiervoor is samen met Defensie en Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een realisatietafel voor ingericht.

2. Wat is het doel van de themabijeenkomst?
Het doel van de bijeenkomst is om Provinciale Staten inhoudelijk en procesmatig te informeren over de stand van zaken rond Ruimte voor Defensie in Noord-Brabant, zodat Statenleden een goed beeld krijgen van de zorgen, kansen, bestuurlijke inzet en vervolgstappen.
Tijdens de bijeenkomst wordt ingegaan op de belangrijkste Brabantse aandachtspunten:

- Ruimte & Wonen: de noodzaak om defensiegroei zorgvuldig af te wegen tegen andere rijks- en provinciale opgaven, zoals woningbouw, mobiliteit, energietransitie, landbouwtransitie en natuur. De inzet van de provincie op meervoudig ruimtegebruik, dual-use en afstemming via onder meer ontwerptafels voor gebieden zoals Woensdrecht, Eindhoven, Oirschot en Weerterheide.
- Natuur & Milieu: de gevolgen van intensiever oefenen, vliegen, bouwen en gebruik van oefenterreinen voor Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland, stikstof, geluid, trillingen, gezondheid en leefomgeving. De provincie vraagt Defensie om afspraken te maken op gebied van monitoring, mitigatie en ruimhartige natuurcompensatie.
- Energie: de mogelijke beperkingen voor windenergie op land door laagvlieggebieden, Radar en Outer Horizontal Surfaces rondom luchthavens, en de gevolgen daarvan voor Brabantse energiedoelen en RES-afspraken.
- Economie: de kansen voor versterking van hightech, maakindustrie, semicon, dual-use technologie en samenwerking met Defensie, onder meer rond Woensdrecht, Aviolanda en het Brabantse innovatie-ecosysteem. Tegelijkertijd vraagt dit aandacht voor bereikbaarheid, arbeidsmarkt en mogelijke belemmeringen voor economische ontwikkeling.

Daarnaast krijgen Provinciale Staten inzicht in locatiespecifieke onderwerpen, waar Defensie aanvullende onderzoeken naar verricht heeft zoals:

1. extra milieuruimte (geluid) rond Gilze-Rijen en Woensdrecht;
2. verplaatsing van het Hotcargo Platform bij Eindhoven Airport.

De bijeenkomst heeft nadrukkelijk een **informatief karakter**. Provinciale Staten worden meegenomen in de stand van zaken en de wijze waarop GS het belang van nationale veiligheid willen verbinden met Brabantse belangen op het gebied van leefomgeving, natuur, wonen, energie, economie en bereikbaarheid.

3. Waarom moet deze bijeenkomst gepland worden op een Statendag?

Het onderwerp *Ruimte voor Defensie* raakt meerdere grote Brabantse opgaven. De defensiegroei heeft gevolgen voor ruimtelijke ordening, natuur, milieu, energie, economie, mobiliteit, wonen, landbouw en leefbaarheid. Provincie Noord-Brabant heeft in haar zienswijze benadrukt dat niet alle nationale opgaven onbeperkt in Noord-Brabant kunnen landen en dat duidelijke keuzes, mitigatie, compensatie en meekoppelkansen nodig zijn. Defensie heeft in het Besluit Defensiegereedheid Fysieke Leefomgeving (uitwerking van de Wodg) diverse Brabantse locaties aangemerkt waar de wet ingezet gaat worden.
Een themabijeenkomst biedt Provinciale Staten de mogelijkheid om:

- in samenhang geïnformeerd te worden over de ruimtelijke impact van het NPRD en de Wodg;
- vragen te stellen aan Defensie;
- zich tijdig te oriënteren op toekomstige besluitvorming, bestuurlijke afstemming en mogelijke provinciale betrokkenheid in vervolgfases.

4. Welk karakter dient de themabijeenkomst te hebben?

Meerdere keuzes mogelijk

☒ Informerend

Informatiebijeenkomst
Expertmeeting
Rondetafelgesprek

☐Oordeelsvormend

5. Eventueel: nadere achtergrondinformatie gewenste bijeenkomst

Voorgesteld wordt om een informatiebijeenkomst van 1,5 te organiseren op een Statendag.
Voorgestelde opzet:
1. Opening en aanleiding
Korte toelichting op het doel van de bijeenkomst, het belang van het NPRD voor Noord-Brabant.
2. Stand van zaken Nationaal Programma Ruimte voor Defensie en Wodg (incl. Besluit Defensiegereedheid Fysieke Leefomgeving)
Toelichting op het landelijke proces NPRD, de Brabantse betrokkenheid tot nu toe en het vervolgproces.
3. Verdieping per gebied/locatie
Toelichting op relevante Brabantse locaties en gebiedsopgaven, waaronder Woensdrecht, Eindhoven, Gilze-Rijen, Vredepeel en Cranendonck.
4. Vervolgproces en rol Provinciale Staten
Uitleg over de vervolgfase, waaronder gebiedsvisies, bestuurlijke tafels, overleg met Defensie en mogelijke momenten waarop Provinciale Staten opnieuw worden geïnformeerd of betrokken.

Defensie heeft laten weten beschikbaar te zijn op 9 oktober 2026. Ik verzoek de agendavergadering de informerende bijeenkomst daarom in te plannen op deze datum.